

**XLVI ZJAZD POLSKICH OGRODÓW
BOTANICZNYCH I OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA NAUKOWA „KOLEKCJE
ROŚLIN UŻYTKOWYCH W ŚWIETLE
GLOBALNEJ STRATEGII OCHRONY
ŚWIATA ROŚLIN 2020” (KORYCINY,
POLSKA, 13–16 CZERWCA 2016)**

**XLVI Congress of Polish botanical gardens
and the national conference ‘Crop plant
collections in the light of the global strategy
for plant conservation 2020’ (13th–16th
June 2016, Koryciny, Poland)**

W dniach 13–16 czerwca 2016 roku na terenie jednego z najmłodszych ogrodów botanicznych w Polsce – w Podlaskim Ogrodzie Ziołowym w Korycinach w województwie podlaskim odbył się XLVI Zjazd Polskich Ogrodów Botanicznych. Miejsce tegorocznego Zjazdu było szczególne. Podlaski Ogród Botaniczny założony został w 2007 roku, chociaż przygotowania do jego utworzenia rozpoczęto już na początku lat 90. ubiegłego wieku. W 2011 roku uzyskał on status ogrodu botanicznego oraz członka Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce. W ogrodzie gromadzone są przede wszystkim rośliny lecznicze i aromatyczne. Obecnie jego kolekcje roślinne liczą około 1500 taksonów, w tym 85 gatunków roślin objętych ścisłą i 13 częściową ustawową ochroną. Materiał kolekcyjny gromadzony jest zarówno w porządku systematycznym, według przynależności do rodzin botanicznych, jak i przy uwzględnieniu wymagań siedliskowych (rośliny terenów suchych, lasów, łąk, terenów podmokłych i wodnych). Specyfiką ogrodu są kolekcje populacji dziko rosnących roślin leczniczych pozyskiwanych z obszaru wschodniej Polski, stanowiące materiał badawczy wykorzystywany m.in. przez współpracujące z ogrodem instytucje naukowe. Ogród regularnie wydaje *Index Seminum* i prowadzi wymianę materiału nasiennego z 45 instytucjami krajowymi i zagranicznymi.

Warto zaznaczyć, że od maja 2012 roku przy Podlaskim Ogrodzie Botanicznym działa również Ośrodek Edukacji Przyrodniczej, w którym prowadzone są zajęcia dla dzieci, młodzieży szkolnej oraz studentów wyższych uczelni. Organizuje on również zajęcia szkoleniowe dla pracowników firmy Dary Natury, zajmującej się skupem i przetwarzaniem surowców zielarskich oraz finansującej działalność ogrodu, a także w szerokim zakresie dla zbieraczy ziół, służby leśnej i terenowej służby rolnej.

Pierwszy dzień XLVI Zjazdu Ogrodów Botanicznych i Arboretów (13 czerwca) przeznaczony był na rejestrację uczestników oraz na zwiedzanie ogrodu botanicznego, w ramach którego pracownicy placówki zapoznali uczestników z historią kolekcji oraz wieloma osobliwościami florystycznymi. W pierwszym dniu odbyło się również posiedzenie Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce – stowarzyszenia zrzeszającego przedstawicieli polskich ogrodów botanicznych i tworzącego tzw. krajową sieć ogrodów. Członkami organizacji są dyrektorzy oraz kierownicy polskich ogrodów botanicznych (w tym także ogrodów wyspecjalizowanych, m.in. arboretów, palmiarni, ogrodów roślin leczniczych, ogrodów górskich etc.) lub ich jednostek organizacyjnych. Oficjalne powitanie gości rozpoczęło się w godzinach wieczornych, w trakcie gustownej i bardzo dobrze przygotowanej uroczystej kolacji. Poczęstunek odznaczał się bogactwem i oryginalnym zestawem potraw, co dotyczy zarówno dań „zimnych”, jak i „ciepłych”. Na szczególne podkreślenie zasługiwał bardzo interesujący program artystyczny, który w postaci uroczych przerywników umilił to integracyjne i niezapomniane spotkanie. Kolejnego dnia nastąpiło oficjalne otwarcie głównej części Zjazdu, czyli Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej poświęconej kolekcjom roślin użytkowych – ich gromadzeniu i wykorzystaniu ze szczególnym uwzględnieniem roślin leczniczych i aromatycznych. Konferencję otworzył prof.



Ryc. 1. Zabytkowy drewniany budynek – główne wejście do ogrodu (fot. D. Matynia).

Fig. 1. Historical wooden building – the main entrance to the garden (photo D. Matynia).



Ryc. 2. Ośrodek Edukacji Przyrodniczej „Ziołowego Zakątka” (fot. D. Matynia).

Fig. 2. Center of Ecological Education in ‘Ziołowy Zakątek’ (photo D. Matynia).



Ryc. 3. Staw w ogrodzie (fot. D. Matynia).

Fig. 3. Pond in the garden (photo D. Matynia).

dr hab. Jerzy Puchalski, dyrektor PAN Ogrodu Botanicznego – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie, wiceprezes Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce oraz przedstawiciel Polski w Europejskim Konsorcjum Ogrodów Botanicznych, który na wstępie w serdecznych słowach przywitał oficjalnych gości Zjazdu oraz wszystkich zebranych. Następnie odczytano list nadesłany z Ministerstwa Środowiska, skierowany do uczestników Zjazdu. Obrady zjazdowe zostały podzielone na trzy sesje: referatową, posterową i terenową. Pierwsza realizowana była w ramach trzech działów tematycznych: I – Strategie i formy ochrony różnorodności przyrody, II – Ogrody botaniczne i banki genów w ochronie różnorodności roślin, III – Kolekcje roślin leczniczych i aromatycznych. Szeroki zakres konferencji oraz bardzo aktualna tematyka pozwoliły na poruszenie wielu zagadnień związanych z ochroną gatunków, przeciwdziałaniem nadmiernej eksploatacji środowiska naturalnego i rolą

ogrodów botanicznych w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju i edukacji ekologiczno-przyrodniczej. Gospodarka prowadzona przez człowieka, zarówno w przeszłości jak i obecnie, przyczynia się do nadmiernej eksploatacji niektórych gatunków roślin, powodując czasami znaczne zagrożenie ich populacji. Współczesne metody badawcze pozwalają na zastosowanie coraz większej ilości nowych, jeszcze do tej pory nie wykorzystywanych substancji, które ze względu na swoje właściwości mogą być używane we współczesnej medycynie, kosmetologii i innych dziedzinach działalności człowieka. Może się wydawać, że w XXI wieku medycyna i rozwój technologiczny osiągają już szczyty swoich możliwości, jednak ludzie z ogromną pokorą, a nawet wciąż zwracają się ku naturalnemu bogactwu roślinnych substancji czynnych. Niestety wykorzystywanie roślin w medycynie, kosmetologii, dietetyce i innych gałęziach gospodarki przyczynia się do nadmiernej eksploatacji



Ryc. 4. Uczestnicy konferencji (fot. P. Banaszczak).

Fig. 4. Participants of the conference (photo P. Banaszczak).

środowiska naturalnego. Może to prowadzić do zagrożenia wielu gatunków roślin, co często miało już miejsce w przeszłości. Kolekcje roślin użytkowych w ogrodach botanicznych na terenie Polski są doskonałym miejscem do czerpania wiedzy z zakresu botaniki zarówno w ujęciu historycznym, jak i współczesnym. Spotkanie przybliżyło powyższe zagadnienia i było doskonałą okazją do podzielenia się swoimi spostrzeżeniami oraz doświadczeniem.

Zjazd zgromadził ponad 120 uczestników z praktycznie wszystkich polskich ogrodów botanicznych, szkół wyższych i różnych instytutów naukowych PAN, a także z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Patronat nad Zjazdem objęła Rada Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce, a głównym organizatorem i gospodarzem Zjazdu był dr Mirosław

Angielczyk, właściciel Podlaskiego Ogrodu Ziołowego, a także firmy produkującej produkty zielarskie i zdrową żywność Dary Natury. Współorganizatorami Zjazdu byli: Polska Akademia Nauk Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie i Laboratorium Nowych Technologii Wytwarzania Produktów Zielarskich i Oceny ich Jakości w Katedrze Roślin Warzywnych i Leczniczych SGGW w Warszawie. Kolejny – XLVII Zjazd – zaplanowano w Ogrodzie Botanicznym Geopark Kielce w dniach 18–21 września 2017 roku, a jego tematyka będzie dotyczyła społecznej roli ogrodów botanicznych w rozwoju miast.

Mirosław ANGIELCZYK, Damian MATYNIA,
Jerzy PUCHALSKI